

EUROPSKE GRUPACIJE ZA TERITORIJALNU SURADNJU (EGTS)

Europske grupacije za teritorijalnu suradnju (EGTS) uspostavljene su za lakšu prekograničnu, transnacionalnu i međuregionalnu suradnju država članica ili njihovih regionalnih i lokalnih vlasti. One tim partnerima omogućavaju provedbu zajedničkih projekata, razmjenu stručnog znanja i bolju koordinaciju prostornog planiranja.

PRAVNA OSNOVA

Uredba (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS).

Uredba (EU) br. 1302/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1082/2006 o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) u vezi s pojašnjenjem, pojednostavljenjem i poboljšanjem osnivanja i funkcioniranja takvih grupacija.

POP RATNE INFORMACIJE

Cilj Europske grupacije za teritorijalnu suradnju je olakšati i promicati teritorijalnu suradnju, posebno među svojim članovima, uključujući jedan oblik ili više oblika prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje radi jačanja ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije u EU-u.

Općenito su zadaće EGTS-a usklađene s navedenim ciljevima. Mogu uključivati posebne akte o teritorijalnoj suradnji među svojim članovima, uz financijsku potporu Unije ili bez nje. Njezine EGTS-a mogu uključivati provedbu programa koje sufinancira Europska unija u sklopu Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i/ili Kohezijskog fonda, ili drugih projekata prekogranične suradnje koji se financiraju iz sredstava EU-a ili bez tih sredstava. Primjeri takvih aktivnosti obuhvaćaju upravljanje prekograničnom prometnom infrastrukturom ili bolnicama, provedbu prekograničnih razvojnih projekata ili upravljanje njima te razmjenu stručnog znanja i dobre prakse.

STRUKTURA

Grupaciju mogu osnovati partneri sa sjedištem u najmanje dvije države članice (ili jedna država članica i jedna zemlja koja nije u EU-u ili više njih) koji pripadaju jednoj ili više sljedećih kategorija:

— države članice ili tijela na nacionalnoj razini

- regionalna tijela
- lokalna tijela
- javna poduzeća ili javnopravna tijela
- poduzeća kojima je povjereno pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa
- nacionalna, regionalna ili lokalna tijela odnosno tijela ili poduzeća iz trećih zemalja (pod posebnim uvjetima)
- udruženja sastavljena od tijela koja pripadaju jednoj od tih kategorija ili više kategorija.

EGTS-ovi imaju pravnu osobnost i njihovo djelovanje uređeno je konvencijom koju su jednoglasno sklopili njezini članovi. Europske grupacije za teritorijalnu suradnju djeluju u ime svojih članova koji donose statute u okviru posebnih konvencija kojima se utvrđuje njihov ustroj i aktivnosti. EGTS mora imati najmanje dva tijela: skupštinu koja se sastoji od predstavnika njegovih članova i direktora koji predstavlja EGTS i djeluje u njegovo ime.

Osim toga, ovlasti grupacija ograničene su ovlastima njihovih članova. Ovlasti javnih vlasti, na primjer kreiranje politika i regulatorne ovlasti, ne mogu se prenijeti na grupaciju.

Skupština donosi projekciju godišnjeg proračuna grupacije na temelju koje se podnosi godišnje izvješće o radu koje potvrđuju neovisni stručnjaci. Članovi snose financijsku odgovornost za dugove razmjerno sa svojim doprinosom proračunu.

POSTIGNUĆA

Obor regija upravlja registrom EGTS-a. Dosad je uspostavljeno 68 EGTS-ova.

Članovi jedne takve grupacije (Europska mreža urbanističkog znanja) nemaju zajedničke geografske granice. Taj EGTS je platforma za razmjenu stručnog znanja i ideja u području urbanističkog razvoja.

U svojem izvješću iz travnja 2018. o primjeni Uredbe (EZ) br. 1082/2006 (Uredba o EGTS-u) Komisija je potvrdila europsku dodanu vrijednost tog instrumenta: suradnja među članovima EGTS-a iz različitih država članica i trećih zemalja olakšava donošenje odluka i doprinosi zajedničkom razvoju ciljeva i strategija preko nacionalnih granica. Broj EGTS-ova i njihovih članova konstantno raste diljem EU-a kao i broj njihovih korisnika. Zahvaljujući izmjenama Uredbe o EGTS-u 2013. te su grupacije sad uključene u različite programe i projekte europske teritorijalne suradnje (INTERREG) te u provedbu drugih programa kohezijske politike, na primjer u području ruralnog razvoja.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

Uredba o EGTS-u donesena je u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom. Stoga je Parlament bio suzakonodavac ravnopravan Vijeću. Uredbom su u obzir uzeti zahtjevi Parlamenta u vezi s jasnom definicijom teritorijalne suradnje, potrebom za preciznijim utvrđivanjem financijske odgovornosti država članica te jurisdikcijom i pravilima o objavljivanju i/ili registraciji statuta grupacija. Osim toga, Vijeće je usvojilo prijedlog

Parlamenta da se na grupaciju primjenjuje pravo države članice u kojoj se nalazi njezino registrirano sjedište.

Uredba o EGTS-u izmijenjena je krajem 2013. Cilj te izmjene bio je pojasniti postojeća pravila te pojednostavniti postupak uspostave i funkcioniranje grupacija kao i pojasniti sudjelovanje trećih zemalja. Revidirana Uredba o EGTS-u primjenjuje se od 22. lipnja 2014.

Kako bi se olakšalo korištenje tog instrumenta, Parlament je stavio naglasak na uspostavu veza s EGTS-ovima u različitim političkim instrumentima, kao što je kohezijska politika. Parlament je uspio osigurati i da u zakonodavnom okviru za programsko razdoblje 2014. – 2020. predstavnici EGTS-a sudjeluju u odborima za praćenje programa.

Unatoč pozitivnim kretanjima u uporabi tih instrumenata Parlament smatra da još ima mjesta za poboljšanje: u svojoj Rezoluciji od 11. rujna 2018. o poticanju rasta i kohezije u graničnim regijama EU-a^[1] Parlament žali što još nije u potpunosti iskorišten potencijal EGTS-a. To bi djelomično mogla biti posljedica zadržki regionalnih i lokalnih vlasti, a djelomično njihov strah od prijenosa nadležnosti te nedovoljna osviještenost o njihovim nadležnostima. Povrh toga, Parlament poziva Komisiju da predloži mjere kako bi se prevladale prepreke za učinkovitiju primjenu tog instrumenta.

Diána Haase
05/2019

[1]Usvojeni tekstovi, [P8_TA\(2018\)0327](#).

